

Poselství Svatého otce Františka k 51. Mezinárodnímu dni sdělovacích prostředků

***„Neboj se, protože já jsem s tebou“ (Iz 43,5)
Sdělovat naději a důvěru v naši době***

(28. května 2017, slavnost Nanebevstoupení Páně)

Díky technologickému rozvoji je přístup k prostředkům komunikace tak rozšířený, že mnoho subjektů má možnost sdílet zprávy okamžitě a do detailů je předávat dál. Tyto zprávy mohou být dobré i špatné, pravdivé, nebo lživé. Již naši staří Otcové ve víře připodobňovali lidskou mysl k mlýnskému kolu, které se pod proudem vody nedá zastavit. Mlýnář má ovšem možnost rozhodnout, zda bude mlít zrna, nebo semena plevle. Lidská mysl je neustále činná a nemůže přestat „mlít“ to, co k ní přichází (*srov. Kassián Římský, Dopis Leonziovi Igumenovi*).

Přál bych si, aby se toto poselství dostalo ke všem a povzbudilo ty, kteří, ať už pro profesní účely, nebo v osobních vztazích, každodenně „semílají“ tolik informací, aby nabídli voňavý a dobrý chléb těm, kteří se sytí plody jejich komunikace. Všechny bych pak chtěl vybídnout ke konstruktivní komunikaci, která odmítáním předsudků o druhých bude upřednostňovat kulturu setkání, díky níž se lze naučit pohledu na skutečnost s uvědomělou důvěrou.

Domnívám se, že je potřebné přerušit začarovaný kruh obav a napřímit spirálu strachu, navyklou soustředit pozornost na „špatné zprávy“ (jako války, terorismus, skandály a jakákoli selhání v lidských osudech). Jistě mi nejde o podporu dezinformací, ve kterých by bylo opomíjeno drama utrpení, ani o uchýlování se k naivnímu optimismu, zůstávajícímu netečným k pohoršení působenému zlem. Naopak bych chtěl, abychom se všichni snažili překonat onen pocit špatné nálady a rezignace, která nás často zachvátí a uvrhne do apatie, zapříchující obavy nebo vytvářející dojem, že zlu se nelze postavit. Navíc v systému komunikace, ve kterém jako logické platí, že dobrá zpráva nestojí za to, a tudíž to není zpráva, kde je zjednodušováno drama bolesti a tajemství zla, může svědomí snadno otupět a sklouznout do zoufalství.

Rád bych tedy přispěl k hledání otevřeného a tvořivého komunikačního stylu, který nikdy nepřenechá hlavní roli zlu, ale bude předkládat možná řešení a probouzet v lidech cílevědomý a odpovědný přístup ke sdělovaným zprávám. Všechny pak chci vyzvat, aby mužům a ženám současnosti nabízeli poselství charakterizovaná logikou „dobré zprávy“.

Dobrá zpráva

Lidský život není pouhým sterilním sledem událostí, ale je dějinami, dějinami směřujícími k tomu, aby byly vyprávěny prostřednictvím zvoleného interpretačního klíče, díky kterému je možné vybrat a shrnout jejich hlavní údaje. Skutečnost sama v sobě nemá jednoznačný význam. Vše je závislé na úhlu pohledu, pod kterým je zkoumána, na „brýlích“, kterými se rozhodneme na ni pohlížet; výměnou čoček se pak i tato skutečnost jeví odlišně. Odkud tedy máme vyjít, abychom skutečnost četli těmi správnými „brýlemi“?

Pro nás křesťany nemohou být jiné vhodnější brýle pro rozluštění skutečnosti než dobrá zpráva, počínaje na výsost Dobrou zprávou, kterou je: „Evangelium Ježíše Krista, Syna

Božího“ (*Mk 1,1*). Těmito slovy začíná evangelista Marek své vyprávění: ohlášením „dobré zvěsti“, která má co do činění s Ježíšem Kristem, ale víc než samotná informace o Ježíši je to „dobrá zpráva, kterou je sám Ježíš“. Při pročítání stránek evangelia vskutku poznáme, že nadpis díla odpovídá svému obsahu a především že tímto obsahem je samotná Ježíšova postava.

A toto dobré poselství, kterým je samotný Ježíš, není dobrým proto, že v něm chybí utrpení, ale proto, že i utrpení je zde prožíváno v širší souvislosti, totiž jako nedílná součást jeho lásky k Otci a k lidstvu. V Kristu se Bůh stal solidárním s každou lidskou situací, v něm nám zjevil, že nejsme sami, protože máme Otce, který nemůže nikdy zapomenout na své syny a dcery. „*Neboj se, protože já jsem s tebou*“ (*Iz 43,5*). Je to útěšné slovo Boha, který se stále spojuje s dějinami svého lidu. Ve svém milovaném Synu ono Boží ujištění – „jsem s tebou“ – na sebe bere celou naši slabost natolik, že zemře naší smrtí. V něm se i temnota a smrt stávají místem společenství se Světlem a Živodem. Tak se rodí naděje přístupná každému právě tam, kde život zakouší hořkost pádu a selhání. Je to naděje, která neklame, protože Boží láska je vylita do našich srdcí (*srov. Řím 5,5*), podobně jako rostlina vyrůstá ze semene padlého do země a dává tak vzejít novému životu. V tomto světle se každé nové drama, které se odehrává v dějinách světa, stává i scénou pro možnou dobrou zprávu, a to od chvíle, kdy láska stále znovu dokáže najít cestu k blízkosti a probudit srdce schopná soucitu, tváře, které se neodvrátí, ruce ochotné budovat.

Důvěra v semínko království

Ježíš, aby uvedl své učedníky a zástupy do tohoto evangelního pojetí a aby jim dal správné brýle, díky kterým se lze přiblížit k logice lásky umírající i vstávající z mrtvých, předkládá jim podobenství, ve kterých je Boží království často přirovnáváno k semínku, které uvolní svou sílu právě v okamžiku, kdy v zemi umírá (*srov. Mk 4,1-34*). Uchylovat se k obrazům a metaforám, prostřednictvím kterých se sděluje pokorná moc království, nikterak nezmenšuje jeho důležitost a naléhavost, naopak je to tajemná forma, která posluchači ponechává „prostor“ pro svobodu, aby ji mohl přijmout a sdělit i sám sobě. Kromě toho je to privilegovaný způsob, jak vyjádřit nezměrnou důležitost velikonočního tajemství, způsob, který umožní, aby to byly více než pojmy obrazy, které budou sdělovat onu paradoxní krásu nového života v Kristu, v němž ani nepřátelské reakce kříž nenaří, ale uskutečňují Boží spásu. V té je slabost silnější než každá lidská moc, a selhání u každé věci předeherou jejího ještě většího naplnění v lásce. Právě tak dozrává a prohlubuje se naděje Božího království „podobného člověku, který zaseje do země semeno; ať spí, nebo je vzhůru, ve dne i v noci, semeno klíčí a roste“ (*Mk 4,26-27*).

Boží království je už mezi námi jako semínko ukryté před povrchním pohledem; jeho růst se odehrává ve skrytosti. Ten, kdo díky Duchu Svatému má jasné oči, dokáže vidět, jak klíčí, a o radost z tohoto království se nenechá připravit všudypřítomným plevem.

Obzory Ducha

Naděje opřená o dobrou zprávu, kterou je Ježíš, pozvedá náš zrak a pudí nás k jeho kontemplaci v liturgickém kontextu svátku Nanebevstoupení. Zatímco se zdá, že Pán se od nás vzdaluje, ve skutečnosti se rozšiřují obzory naděje. Vskutku, každý muž a každá žena v Kristu, který pozvedá naše lidství až k nebi, může mít plnou svobodu ke „vstupu do svatyně Ježíšovou krví, cestou novou a živou, kterou nám otevřel skrze oponu, to znamená skrze své tělo“ (*Žid 10,19-20*). „Až na nás sestoupí Duch Svatý“, můžeme být „svědky“ a sdělovateli nového vykoupeného lidství „až na konec země“ (*srov. Sk 1,7-8*).

Důvěra v semínko Božího království a v logiku Velikonoc nemůže než formovat také náš způsob komunikace. Taková důvěra, která nás uschopňuje k jednání – prostřednictvím forem, kterými se odehrává dnešní komunikace – s přesvědčením, že je možné rozeznat a ozřejmovat dobrou zprávu, která je přítomná ve skutečnosti dějin a ve tváři každého člověka.

Ten, kdo se s důvěrou nechá vést Duchem Svatým, stává se schopným rozpoznávat v každé události to, co se odehrává mezi Bohem a lidstvem tím, že najednou, podobně jako on, chápe, že v dramatickém scénáři tohoto světa se odvíjí zápletky dějin spásy. Nit, kterou se tyto posvátné dějiny vytyčují, je naděje a jejím tkalcem není nikdo jiný než Duch Utěšitel. Naděje je tou nejpokornější ctností, protože zůstává ukrytá v životních záhybech, ale podobá se kvasu, který proniká celým těstem. My ji živíme opakovanou četbou Dobré zprávy, onoho evangelia, které bylo „opakovaně vytištěno“ v tolika vydáních životů svatých, mužů a žen, kteří se stali ikonami Boží lásky. I dnes v nás Duch zasévá touhu po království prostřednictvím tolika živých „kanálů“, lidí, kteří se v dramatu dějin nechávají vést Dobrou zprávou a jsou jako světla ve tmě tohoto světa, která osvěcují trasu a otevírají nové cesty důvěry a naděje.

Vatikán 24. ledna 2017

FRANTIŠEK